

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 296/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej JUDr. Martinom Bezákom, PhD., advokátom, Klincová 15, Bratislava, a doc. JUDr. Zuzanou Mlkvou Illýovou, PhD., advokátkou, Grösslingová 6 – 8, Bratislava, proti príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/2 GPt 85/22/1000-6 zo 16. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy príkazom generálneho prokurátora o návrhu na delegáciu veci v prípravnom konaní, ktorý navrhuje zrušiť a vec vrátiť generálnemu prokurátorovi na ďalšie konanie.

II.

2. Uznesením vyšetrovateľa z 10. januára 2022 bolo sťažovateľke vznesené obvinenie pre pokus obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, ktorého sa mala dopustiť tak, že ako správkyňa v osobitnom konkurznom konaní, v ktorom sa vykonáva trest prepadnutia majetku odsúdeného, porušila svoje povinnosti, keď neodporovala právnym úkonom

odsúdeného, ktoré urobil pred uložením tohto trestu. Dozorujúcim prokurátorom je prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“), ktorý uznesením z 12. apríla 2022 zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia.

3. Podaniami z januára 2022 sťažovateľka namietla zaujatosť špeciálneho prokurátora, ktorý ešte ako advokát a vedúci organizačnej zložky advokátskej kancelárie predtým, ako bol zvolený za špeciálneho prokurátora, podal za štát žaloby o určenie neúčinnosti právnych úkonov, ktorými odsúdený previedol svoj majetok na tretie osoby a v súčasnosti štát v týchto civilných sporoch a aj v trestnej veci proti sťažovateľke ako poškodeného zastupuje bývalý spolupracujúci advokát špeciálneho prokurátora. Podľa sťažovateľky vzhľadom na zaujatosť špeciálneho prokurátora je potrebné vylúčiť z konania aj všetkých jemu podriadených prokurátorov špeciálnej prokuratúry pre ich hierarchické, monokratické a subordinačné postavenie tak, aby vec dozoroval prokurátor nezarađený na špeciálnej prokuratúre.

4. Napadnutým príkazom generálny prokurátor rozhodol o námietke zaujatosti tak, že ju obsahovo posúdil ako návrh na odňatie a prikázanie veci medzi orgánmi činnými v trestnom konaní podľa § 201 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku a neodňal vec špeciálnej prokuratúre. Odôvodnil to tým, že aj keby existovali dôležité dôvody na odňatie veci špeciálnej a prikázanie inej prokuratúre, nemôže jej vec odňať, pretože to neumožňuje právna úprava. Aj keď § 201 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku predpokladá odňatie a prikázanie veci medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, takýto postup je vylúčený pri špeciálnej prokuratúre podľa § 55d ods. 3 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), podľa ktorého generálny prokurátor nie je oprávnený rozhodnúť o tom, že úkony za prokurátora špeciálnej prokuratúry vykoná iný podriadený prokurátor. Preto sa generálny prokurátor nezaoberal sťažovateľkou všeobecne formulovanou námietkou zaujatosti prokurátorov špeciálnej prokuratúry a zdôraznil, že špeciálny prokurátor bol z konania a rozhodovania v jej trestnej veci vylúčený.

III.

5. Sťažovateľka žiada preskúmať, či generálny prokurátor tým, že sa odmietol vecne zaoberať námietkou zaujatosti vznesenou voči všetkým prokurátorom špeciálnej prokuratúry, neporušil jej základné práva, teda či jeho výklad o tom, že neexistuje právny predpis, ktorý by určoval, ktorej prokuratúre toho istého druhu a stupňa je potrebné vec odňatú špeciálnej prokuratúre prikázať (ako je tomu v prípade odňatia veci Špecializovanému trestnému súdu a prikázania Krajskému súdu v Banskej Bystrici), a že aj keby existoval, tak podľa § 55d ods. 3 b) zákona o prokuratúre nemôže (za žiadnych okolností) špeciálnej prokuratúre vec odňať, je súladný s ústavou. Generálny prokurátor podľa sťažovateľky žiadnym spôsobom neodôvodnil odklon od svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxe v skutkovo totožnom prípade. Príkazom z 23. marca 2021 síce rozhodol, že neodníma trestnú vec špeciálnej prokuratúre, ale skúmal relevantnosť obvineným vznesených dôvodov zaujatosti vo vzťahu ku všetkým prokurátorom špeciálnej prokuratúry bez toho, aby konštatoval nemožnosť odňatia veci podľa § 55d ods. 3 písm. b) zákona o prokuratúre.

IV.

6. Sťažovateľka namieta procesné rozhodnutie generálneho prokurátora v trestnom konaní, v ktorom jej bolo vznesené obvinenie zo spáchania trestného činu. Konkrétne namieta, že rozhodnutím generálneho prokurátora bolo znemožnené rozhodnutie o tom, či prokurátori špeciálnej prokuratúry majú byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania. K tomu treba uviesť, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o namietaných porušeníach ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, resp. iné na to príslušné orgány verejnej moci (IV. ÚS 574/2018).

7. Trestné konanie je vo vzťahu k obvinenému od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci jednotlivých štádií trestného konania môžu naprávať nielen v rámci systému opravných prostriedkov v súdnom konaní, ale aj v rámci kontroly predsúdneho konania v súdnom konaní jednotlivé pochybenia či už súdov alebo orgánov činných v trestnom konaní. Preto spravidla až po skončení trestného konania vo vzťahu k odsúdenému možno ústavnou sťažnosťou namietat pochybenia, ktoré viedli k porušeniu jeho základných práv. Hustota kontrolného systému trestného procesu je preto určujúcim prvkom prístupu ústavného súdu k druhovo rôznym rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní a súdov v predsúdnom konaní tak, aby sa nepoprela podstata a účel samotného súdneho konania v rámci systému jeho opravných prostriedkov.

8. Podstatou tvrdení sťažovateľky je to, že v dôsledku v rovine podústavného práva nesprávneho príkazu generálnej prokuratúry v jej trestnej veci rozhodol a bude rozhodovať prokurátor, ktorý má byť vylúčený z úkonov trestného konania. Bez toho, aby ústava garantovala právo na to, aby o trestnom obvinení rozhodoval nezaujatý alebo nestranný prokurátor, Trestný poriadok v § 371 ods. 1 písm. e) ustanovuje, že dovolacím dôvodom je i to, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, teda aj prokurátor, ktorý mal byť vylúčený z úkonov Trestného konania. Rovnako je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Konštrukcia týchto dovolacích dôvodov sa preto nevyhnutne prejavuje i v tom, že s námietkami sťažovateľky, ktoré uvádza v ústavnej sťažnosti, sa v prípade pokračovania trestného konania podaním obžaloby bude musieť zaoberať a vyvodit' z nich následky nielen súd, ktorý bude rozhodovať ako súd odvolací, ale aj súd, na ktorý bude podaná prípadná obžaloba. Podľa § 241 ods. 1 písm. f) a § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku súd, na ktorý bola podaná obžaloba, odmietne obžalobu a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä, ak boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby.

9. I keď má sťažovateľka právo na to, aby sa ochrana jej základných práv realizovala nielen v prostrední práva na súdnu ochranu, ale aj práva na inú právnu ochranu, ktorá sa realizuje aj rozhodnutiami prokuratúry, právna úprava sťažovateľke umožňuje v prípadných ďalších štádiách trestného konania domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany tých práv, ktoré jej garantuje trestný proces v rámci rozhodovania v prípravnom konaní. Za daných okolností nie je prípustné, aby bolo ústavnou sťažnosťou vstupované nielen do právomoci všeobecných súdov, ale aj do právomoci prokuratúry pri výklade procesných noriem podústavného práva. V tomto štádiu konania nie sú vyčerpané právne prostriedky, ktoré sťažovateľke priznáva Trestný poriadok

v nasledujúcich štádiách trestného konania na ochranu jej základných práv. Preto je ústavná sťažnosť neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu